

Trivselskommissionen

Et dansk svar på en vestlig udfordring –
med et særligt blik på litteraturen og bibliotekerne

Mie Oehlenschläger, Det Bibliotekspolitiske Topmøde 2025

Jeg takker for tilliden;-)

#DBTOP25

12.15: Trivselskrisen – hvordan kommer vi ud af den?

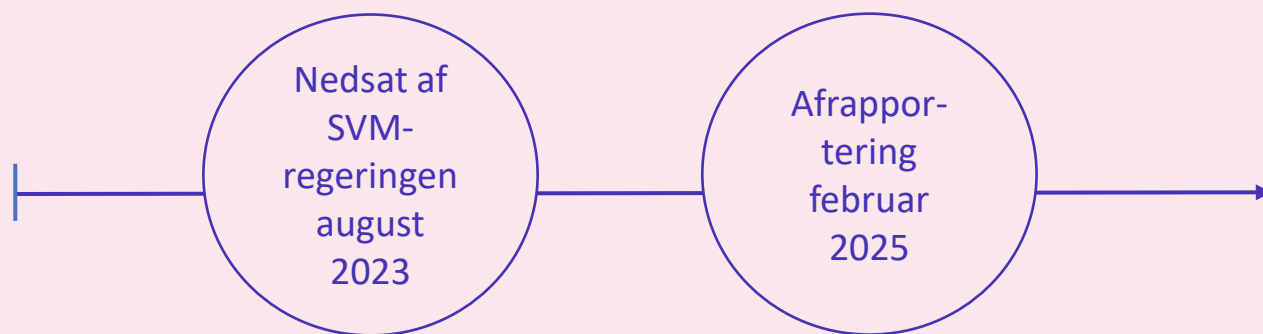
v/ [Mie Oehlenschläger](#), uafhængig tech- og policyrådgiver samt medlem af regeringens Trivselskommission og regeringens ekspertgruppe om tech-giganter.

*"Det er kommissionens overbevisning, at vi har **gode forudsætninger** for at løse trivselsudfordringerne og skabe et samfund, hvor **børn og unge lever gode liv**. Det **kræver** dog, at **vi alle tager ansvaret** på os. Der er ikke brug for, at vi peger fingre ad hinanden, men at vi hver især spørger: **Hvad kan jeg bidrage med?**"*

Forordet i Trivselskommissionens afrapportering 2025

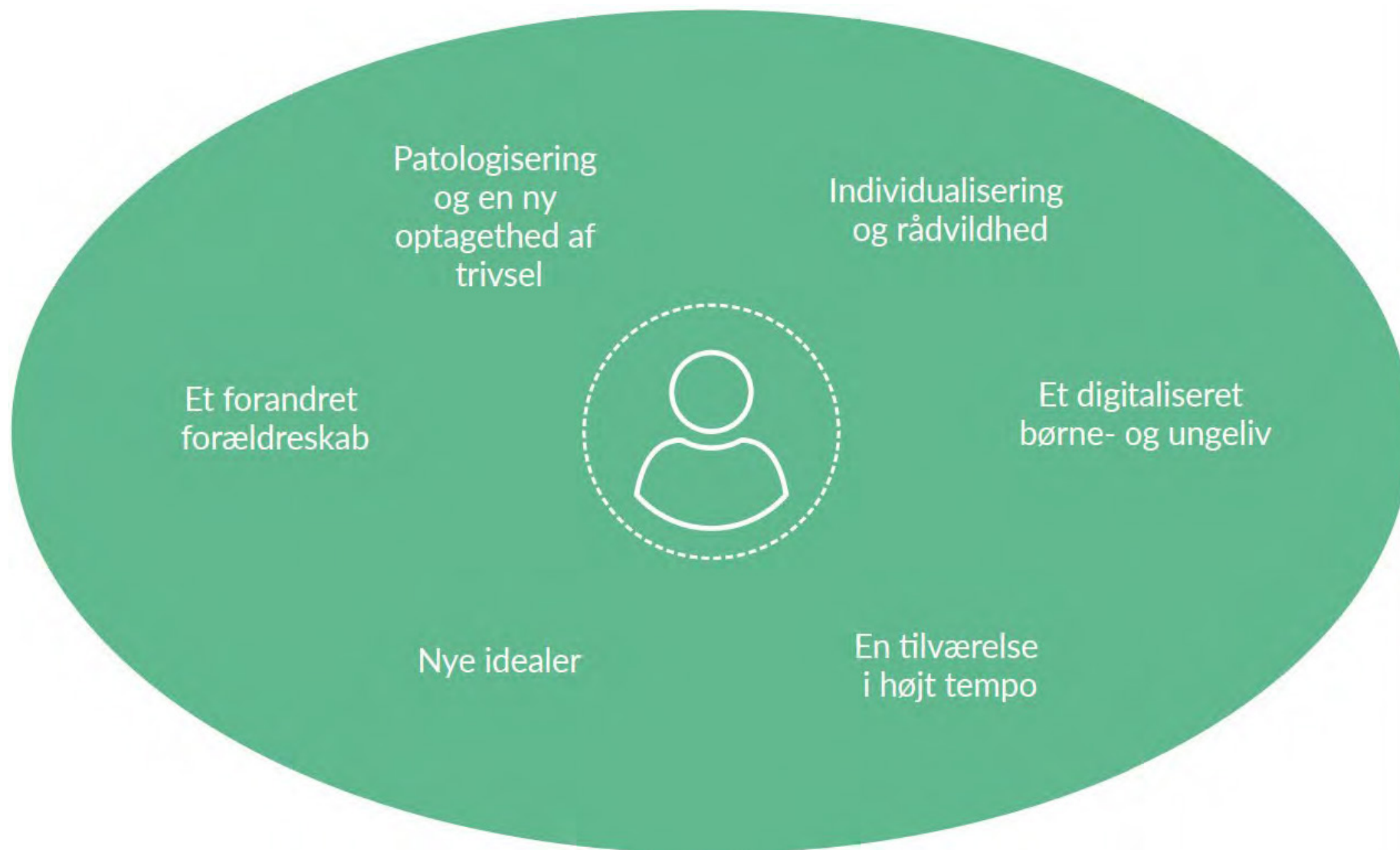
Om Trivselskommissionen

- Opgaven var, *"at belyse trivselsudfordringerne og komme med anbefalinger til, hvordan mistrivsel og sårbarhed kan forebygges og afhjælpes, samt hvordan robusthed og myndiggørelse kan styrkes."*
- Fokus på den brede, almene gruppe af børn og unge mellem 0-25 år
- Blik for forskellige arenaer i børn og unges liv, fx familien, dagtilbud, skole og uddannelse, fritidslivet, den digitale verden

Samfundstendenser med betydning for trivselsudfordringerne blandt børn og unge

Statusbillede for børn og unges trivsel

- Langt de fleste børn og unge i Danmark trives.
- Danske børn og unge trives generelt set i international sammenligning.
- Over en længere årrække har der været en stigende mistrivsel blandt børn og unge. Dette ses også internationalt og på tværs af flere vestlige lande.
- Stigende mistrivsel ses både ved, at andelen af børn og unge med dårligst trivsel er steget, andelen af børn og unge med bedst trivsel er faldet.
- Stigning i andelen af børn og unge –omkring en ud af ti – der har en registreret psykiatrisk diagnose, selvom psykiske lidelser eller udviklingsforstyrrelser ikke nødvendigvis har en sammenhæng med mistrivsel.
- Selvom mistrivsel rammer bredt, ses der en social ulighed, idet børn og unge med høj socioøkonomisk baggrund på flere punkter trives bedre end børn og unge med lav socioøkonomisk baggrund.

Anbefaling 16: Kunst og kultur for flere børn og unge

Fremme børn og unges læseglæde via kommunale bibliotekstilbud

Kommissionen opfordrer kommuner til at prioritere at styrke det samlede kommunale bibliotekstilbud til børn og unge, herunder samarbejdet mellem folkebibliotekerne og de pædagogiske læringscentre (de tidligere skolebiblioteker) samt at folkebibliotekerne fortsætter med at udvikle og udbrede læseglædeinitiativer. Formålet er at understøtte børn og unges læseglæde i både dagtilbud, skole og fritid.

Kommissionen opfordrer desuden kommuner, dagtilbud og folkeskoler til at prioritere fornyelse af fysiske bogsamlinger samt til, at folkebiblioteker og pædagogiske læringscentre i deres samarbejde har fokus på at udfolde, hvordan børn og unge kan få personlig vejledning og understøttes i at finde bøger, der vækker deres interesse og læselyst.

1. Børn, der læser, trives bedre

“Reading isn’t just a pleasurable experience – it’s widely accepted that it inspires thinking and creativity, increases empathy and reduces stress. But on top of this, we found significant evidence that it’s linked to important developmental factors in children, improving their cognition, mental health, and brain structure, which are cornerstones for future learning and well-being.”

Barbara Sahakian, Department of Psychiatry på University of Cambridge

2. Litteraturen er en livsprisme

Kunst og kultur for flere børn og unge

Børn og unges deltagelse i kunstneriske og kulturelle aktiviteter kan bidrage positivt til deres trivsel, karakterudvikling og deres dannelse mere generelt, både når det aktivt udøves, og når det opleves som publikum. Kunst og kultur kan give en udvidet referenceramme, hvor børn og unge kan få vækket deres nysgerrighed og blive optaget af noget, der ligger uden for dem selv. Kunst og kultur kan tilbyde børn og unge en prisme at anskue verden igennem og giver dem noget at spejle sig i. Igennem kunst og kultur kan børn og unge møde forskellige perspektiver og

3. Litteraturen øver nødvendig modstand – bl.a. mod digital kommerialisering

Kommissionen mener, at udbredelsen af skærme og digitale tjenester er en af de væsentligste kvalitative forandringer af børne- og ungelivet, der er sket inden for de seneste 10-15 år – en udvikling, der også har forandret voksenlivet og forældreskabet. Langt størstedelen af de sociale medier, gamingplatforme m.v. er datadrevne annonceplatforme, hvilket betyder, at barndommen og ungdommen på en og samme tid er blevet digitaliseret og kommercialiseret/markedsgjort på en kvalitativt ny måde.⁶ Den kommercialiserede digitalisering griber ind i alle aspekter af børne- og ungdomslivet og spiller således en rolle i flere af de samfundstendenser, som vurderes at bidrage til trivselsudfordringerne.

Trivselskommissionens afrapportering 2025 side 68

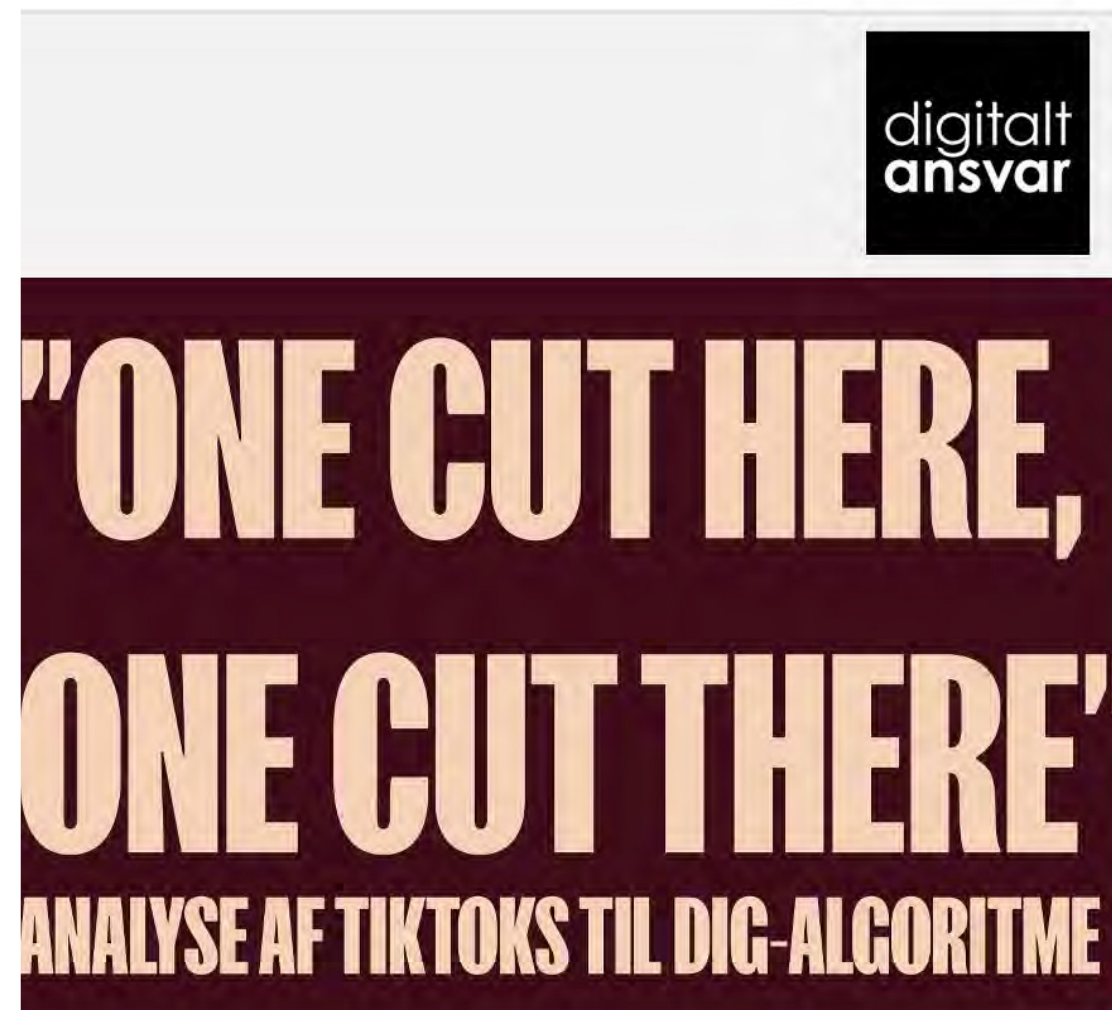
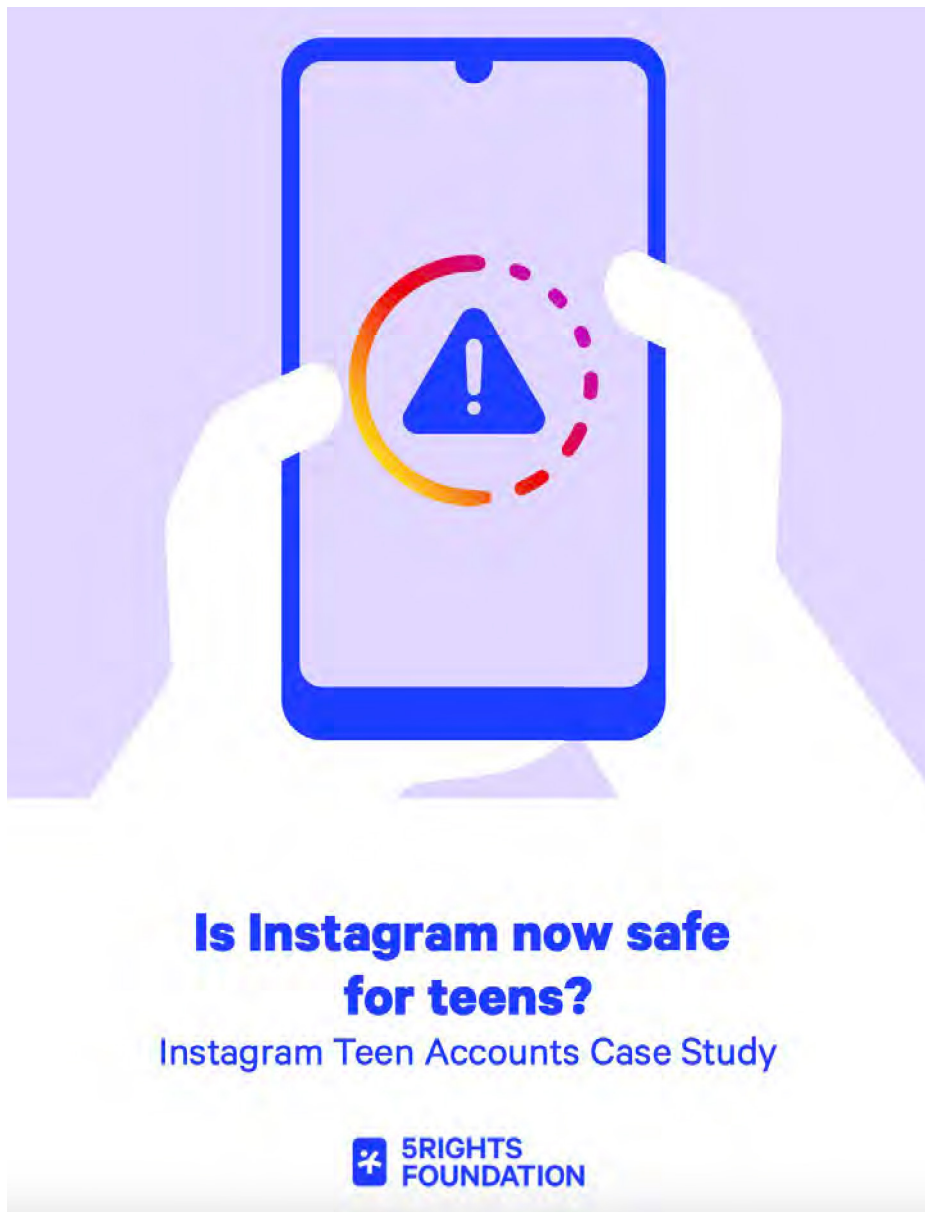

Photo: Unsplash

Nye idealer

Kombinationen af individualiseringen og en kultur, der på en og samme tid har frisat og isoleret den enkelte, og en kommercialiseret digitalisering af børn og unges liv har skabt en ny virkelighed, hvor børn og unge – i særdeleshed ældre piger og unge kvinder – måler sig selv op imod (uopnåelige) idealer på en ny og anderledes måde end tidligere. Det er kommissionens analyse, at denne bevægelse har skabt en fornemmelse af utilstrækkelighed hos nogle børn og unge og derfor har betydning for tidens trivselsudfordringer.

Trivselskommissionens afrapportering 2025 side 70

MENNESKETS SØGEN EFTER MENING

PSYKOLOGI OG EKSISTENS

VIKTOR E.
FRANKL

GYLDENDAL

4. Læsning og biblioteker som fordybende rum

(...) der er en sammenhæng mellem tid brugt på skærme og koncentrationsbesvær. Mere skærmtid kan føre til koncentrationsbesvær, omvendt kan koncentrationsbesvær også føre til øget skærmtid (...) studier viser desuden, at mere skærmtid er forbundet med udvikling af flere uopmærksomheds- og impulsivitetssymptomer (...)

I dialogen med børn og unge, herunder input fra kommissionens børne- og ungepanel, er det endvidere blevet tydeliggjort, at der blandt mange børn og unge er en udbredt fornemmelse af at være evigt på både fysisk og online uden rum til fordybelse og pauser. Det kommer fx til udtryk, når børn og unge i børne- og ungepanelet beskriver en hverdag, hvor de skal nå mange ting og ikke altid har tid til at tage pauser (...)

Det er kommissionens analyse, at denne udvikling er udtryk for, at nogle børn og unge har internaliseret den tempoforøgelse, som de digitale teknologier har bragt ind i tilværelsen, hvilket har ført en ny og anderledes følelsesmæssig belastning og oplevelse af forpustethed med sig.

5. Biblioteker som institutionelt bolværk mod techgiganter

Michel Steen-Hansen · 1st

Direktør at Danmarks Biblioteksforening
2w · 🌐

AMAZON VIL KØBE eREOLEN: "VERDENS MEST INNOVATIVE BIBLIOTEKSMODEL"

Den amerikanske techgigant Amazon, grundlagt af Jeff Bezos, har ifølge vores oplysninger udtrykt konkret interesse for at opkøbe den danske digitale biblioteksplatform eReolen.

Ifølge talsperson fra Amazon Negi Terran ser koncernen eReolen som "en af verdens mest innovative løsninger på digital bogdistribution og en oplagt forretningsmodel for fremtiden. Særligt er vi imponerede over eReolen GO, som er lavet til skolebørn, hvor de bare kan logge ind med deres skolelogin. Et helt nyt marked for at sælge bøger til børn."

Ifølge Negi Terran er dette kun begyndelsen:
"Jeg tror, danskerne er dér, hvor de er villige til at lægge dannelse, demokrati, kildekritik, informationskompetencer og læsning – særligt børn og unges læsning – i hænderne på en amerikansk techgigant. Stol på os!"

Show translation

Noget at stå på!

Man trives, når man overordnet set er glad for sit liv. Man trives, når man kan udvikle sig, udfolde sine evner samt indgå i og bidrage til fællesskaber. Man kan trives, selvom man oplever perioder med modgang og udfordringer. Det afgørende er, at man kan håndtere sådanne perioder.